

ANTROPOFORMANT -SKÝ A PRIEZVISKO ŠEVČICKÝ¹

Iveta Valentová

VALENTOVÁ, I. (2026): Anthroponymic Element -ský and the Surname Ševčický. In: *Slovenská reč*, 91/1, 55 – 68.

Abstract: The paper deals with the formation of adjectives derived from toponyms and with the specific anthroponymic meanings and functions of the Slovak and Polish adjectival suffix -ský/-ski and its variants in the formation of Slovak and Polish surnames. Based on these findings, the emergence and motivation behind the surname Ševčický – no longer found in Slovakia today – are interpreted. This Polish surname, which has been adapted into Slovak, could have formed from the historical name of the Polish settlement *Schewczycze*, which in the past belonged to the village of Skorkowicze. Considering that the Polish suffix -ski and its variants acquired a structural function in the formation of surnames, the Polish surname *Szewczycki* could also have been derived from the surnames *Szewc*, *Szewczyk*.

Keywords: onomastics, anthroponomastics, anthroponymic element -ský, surname Ševčický.

Článok v skratke:

- Príspevok charakterizuje základné spôsoby tvorenia adjektív od toponým.
- Uvádzajú sa špecifické antroponymické významy a funkcie adjektívneho sufiku -ský a jeho variantov pri tvorení slovenských a poľských priezvisk.
- Vykladajú sa možnosti vzniku a motivácie pôvodom poľského priezviska Ševčický.

1. ÚVOD

Pisateľka, ktorá sa pokúšala zostaviť rodokmeň svojej rodiny, sa na nás obrátila s otázkou, aký pôvod má dnes už zaniknuté priezvisko jej starého otca Ševčický (zapisované aj Šefčický). Taktiež ju zaujímalo, či by sa na základe objasnenia vzniku priezviska nedalo zistiť, z ktorej konkrétnej oblasti pochádzajú jej predkovia z tejto rodinnej vetvy, keďže dedov otec bol Poliak. V súčasnosti sa skutočne priezvisko Ševčický/Šefčický na Slovensku už nevyskytuje (porov. Ďurčo a kol. 1998). Na základe poznatkov z predchádzajúcich výskumov a poznatkov o vzniku, motivácii a vývinu prímen, resp. tzv. historických priezvisk², propriálnej slovotvorby (názvo-

¹ Príspevok bol vypracovaný v rámci vedeckého projektu VEGA č. 2/0026/24.

² Sekundárne mená v jednomennej pomenovacej sústave, ktoré neboli ustálené a ešte sa povinne nededili, predchodcovia dnešných priezvisk. O obsahu pojmov *prímeno*, *historické priezvisko* pozri bližšie Valentová 2022; Valentová a kol. 2024).

tvorby) a sémantiky antroponymickej bázy priezviska, ktorá môže mať apelatívny alebo propriálny charakter, je možné pri uplatnení onomastického a lingvistického prístupu zistiť alebo aspoň predpokladať, ako vzniklo aj takéto priezvisko.

Priezvisko *Ševčík* by sa hneď na prvý pohľad dalo zaradiť k tzv. priezviskám podľa pôvodu. Utvorilo sa podobne ako aj mnohé ďalšie slovenské priezviská, napr. *Čavojský*, *Devínsky*, *Košický*, *Lehocký*, *Žilinský*, alebo poľské priezviská, napr. *Brocki*, *Grodecki*, *Krakowski*, *Warszawski*, pomocou prípon *-ský*, *-(c)ký*, poľ. *-ski*, *-(c)ki* a ich ďalších variantov z osadných názvov, resp. z prídavných mien utvorených z názvov obcí a miest (porov. napr. Majtán 2014a; Czaplicka-Niedbalska 1996; Rymut 1999). Pristavíme sa preto najprv pri týchto príponách, pretože možno o nich hovoriť aj ako o antroponymoch, ktoré mali pri vzniku priezvisk v antroponymickej slootovorbě špecifické významy a funkcie.

2. TVORENIE ADJEKTÍV OD TOPONÝM V SLOVENČINE

V slovenčine je pre tvorbu prídavných mien z názvu krajiny, obce a iných druhov zemepisných názvov základná prípona *-ský*. Jej najčastejší variant je *-cký* alebo azda vhodnejšie *-ký*, resp. *-(c)ký*, ako ukážeme. Už B. Letz (1950, s. 195) napísal, že uviesť príponu *-cký* na osobitom mieste možno iba s výhradou, lebo je to vlastne výslovnostne zjednodušená prípona *-ský* po spoluhláske *-č* alebo *-c*. Ak sa za variant pokladá podoba *-cký*, treba vychádzať z predpokladu, že koncové *-c* slootovorného základu splynulo s príponou *-ský* a dalo tvar *-cký* (*Nemec* + *ský* – *nemecký*), alebo že koncové *-s* slootovorného základu splynulo s príponou *-ský* (*rakús* + *sky* – *rakúsky*) (Horecký 1959, s. 150). Podľa J. Horeckého ide o závislý variant, a preto odporučil hovoriť o prípone *-ký*, ktorá je po slootovorných základoch zakončených na *-c*, *-k*, *-s*.

V Slovníku slovenského jazyka 6 (1968, s. 308) sa v časti o prídavných menách odvodených od miestnych názvov píše, že sa tvoria príponou *-ský* (po dlhej slabike *-sky*), *-(c)ký* (po dlhej slabike *-(c)ky*) alebo dlhšou príponou *-iansky/-anský* (porov. aj Horecký 1959, s. 153). Ďalej sa uvádza, že pri odvodzovaní prídavných mien z názvov niektoré prípony odpadávajú, ale výnimočne ostáva prípona *-ec* (*Rajec* > *rajecký*). V prípade prípony *-ok*, *-k(y)* sa strieda spoluhláska *k* so spoluhláskou *c* (*Hrádok* > *hrádocký*, *Zámky* > *zámocký*, *Vrútky* > *vrútocký*) a prídavné mená z názvov zakončených na *-ka*, *-ica*, *-ice* sa tvoria príponou *-(c)ký* (po dlhej slabike *-(c)ky*), napr. *Lúka* > *lúcky* so striedaním *k/c*, *Bystrica* > *bystrický*, *Košice* > *košícky*.

Novšia jazykovedná literatúra uvádza pri tvorení adjektív z podstatných mien (i z vlastných mien) príponu *-ký* ako formantový variant, pričom koncové hlásky *c*, *s* sa interpretujú ako súčasť slovného základu a ako alternanty v alternácii nekorelovaných konsonantov *k/c*, resp. *ch/s*, napr. *požiarnik* > *požiarnic-ký*, *žobrák* > *žobrác-ky*, *valach* > *valas-ký*, *Čech* > *čes-ký* (Sokolová 1995, s. 28; Furdík 2004, s. 40; Ološtiak a kol. 2015, s. 646 – 648). A. Závodný (2011, s. 145, pozn. 17) v rámci

charakteristiky tvorenia prívlastňovacích typov vodných názvov (hydroným) tiež podotkol, že v názve *Hájnické jazero* za časť prípony v prívlastku *hájnické* nemožno pokladať hlásku *c*, pretože je súčasťou slovotvorného základu (porov. *hájnik/Hájnik*).

Pri koncipovaní výkladovej časti hesiel v lexikografickom spracovaní slovnej zásoby slovenských terénnych názvov sa vzhľadom na viaceré možnosti interpretácie topoformantov pri toponymickej slovotvorbe, resp. názvotvorbe na odporúčanie M. Majtána pri opise vzniku názvov s typom adjektív s variantnou príponou *-ký* táto prípona uvádza a morfématicky členení ako *-(s)k-jý* (**BISKUPICKÝ** *Biskupice* + *-(s)k-jý*, **AMERICKÝ** *Amerika* + *-(s)k-jý*). Cieľom takéhoto uvádzania je, aby sa zdôraznilo, že pôvodne išlo o príponu *-ský*, pričom spoluhláska *s* v prípone splynula s koncovou spoluhláskou slovného základu, ktorá sa už v podstate (v prípade alternácie v nealternovanej podobe) uviedla vo výklade ako súčasť slovného základu toponyma alebo tej jeho časti, ktorá tvorí heslové slovo (porov. Valentová 2023, s. 122 – 123).

Vzhľadom na nejednoznačné uvádzanie prípony *-ký* aj ako *-cký*, *-(c)ký*, *-(s)ký* bude azda vhodnejšie pre účely tohto príspevku vzhľadom na jej využitie v priezviskách používať ju v podobe *-(c)ký*, pretože takýmto spôsobom naznačíme, že hlásky *c* nemusí byť súčasťou prípony *a*/alebo splynula so spoluhláskou *s* prípony *-ský*, príp. v takej podobe, ako ju daný autor uviedol.

3. VZNIK A VÝVIN PRIEZVISK S PRÍPONOU *-SKÝ* NA SLOVENSKOM ÚZEMÍ

Už V. Uhlár (1973, s. 293 – 293) písal, že výskyt priezvisk tvorených z miestnych názvov sufixom *-ský* (*Zborov – Zborovský*, *Háj – Hájsky*, *Bešeňová – Bešeňovský*, *Rybárpole – Rybárpol'ský*), prípadne zloženým sufixom *-iansky* (*Kľačany – Kľačiansky*, *Skačany – Skačiansky*, *Seč – Sečiansky*, *Chalmová – Chalmoviansky*, *Valaská – Valaštiansky*) je v slovenčine pomerne častý a charakteristický jednak pre niekdajších vystaňovalcov z obcí, ktoré majú v základe svojho priezviska, jednak pre bývalých zemanov a šoltýsov³ (v menšej miere) podľa obcí, ktoré vlastnili ich predkovia alebo spravovali v období poddanstva za feudalizmu, ako napr. priezvisko šľachtického rodu *Medzyánszkych*.

Priezviská s príponou *-ský*, *-(c)ký* sa teda tvorili aj z predložkových konštrukcií šľachtických prídomkov odvodených od názvov obcí, ktoré boli rodovými či rodinnými sídlami (z *Ostrej Lúky – Ostrolúcky*). Nie všetky adjektívne prímená, resp. dnešné priezviská zhodujúce sa s prídomkami známych šľachtických rodov sú pôvodné šľachtické predikáty, pretože mohli označovať aj poddaných podľa obce, z ktorej pochádzali. M. Majtán (2004, s. 88 – 89) to ilustroval na príklade priezviska

³ Šoltýs bol osadník, zakladateľ novej osady; dedinský dedičný richtár (Historický slovník slovenského jazyka 5, 2000, s. 651).

Ostrolúcky. Mohlo vzniknúť z prídomku zemianskeho rodu, ktorý mal sídlo a kúriu v obci Ostrá Lúka v okrese Zvolen (v minulosti Zvolenská stolica). Ak teda ide o priezvisko potomkov tohto rodu, pôvodne išlo o šľachtický prídomok⁴. Priezvisko nezemana *Jána Ostrolúckeho* (*Joannes Osztrolutsky*), ktorý prišiel do Slatiny za „svinského pastiera“, však vzniklo podľa pôvodu jeho rodičov, ktorí pochádzali z Ostrej Lúky, ale pravdepodobne skôr z dnes už neexistujúcej obce s rovnakým názvom ako obec Ostrá Lúka pri Zvolene. Priezvisko potomkov tejto rodinnej vetvy teda nepochádza zo šľachtického prídomku, ale z prímena vyjadrujúceho pôvod, pôvodné bydlisko. M. Majtán (2010; 2004, s. 88 – 89) aj na príklade nositeľov priezviska *Medňanský*, ktoré vzniklo z názvu obce *Medné*, ukázal, že sa ním pomenúvali aj členovia želiarskeho rodu zo Starej Turej.

V. Blanár (2002, s. 487) uviedol, že príznak poukazujúci na šľachtický stav postupne ustúpil a vyvinula sa produktívna kategória prímen a potom priezvisk deojkonymického typu s príponami *-ký*, *-ský*, *-ec*, *-an*, *-ák*, pričom antropolexémou je názov kraja alebo zeme: *Lipták // Lupták // Luptovský*, *Oravec*, *Považan*, *Moravec*; názov obce: *Bošanský*, *Čavojec*, *Psársky*, *Žarnovičan*, *Repiský*, *Belan* a i. Ako dobrý príklad na tento prechod uviedol meno *Vavrinec Benedicti z Nedožier > Vavrinec Nedožerský*. Možno doplniť, že uvedené prípony treba pokladať za antropoformanty so špecifickými antroponymickými funkciami, ktoré nevyjadrujú, že niekto je obyvateľom danej obci, ale že jeho predkovia z nej pochádzali. Už J. Doruľa (1993, s. 72) upozornil na to, že síce odkazujú na miesto pôvodu, ale toto miesto sa už najčastejšie nezhoduje s miestom pobytu danej osoby (ako to pravidelne býva pri určeníach s predložkou *z*) a takéto označenie sa stáva priezviskom i pre potomkov. Medzi príkladmi uviedol napríklad meno bardejovského mešťana *Andreas Richwalsky* (podľa dediny *Richvald* pri Bardejove), ktorý získal mestské právo v r. 1668.

Prípony *-ský*, *-(c)ký* teda vo väčšine našich priezvisk, ktoré sa utvorili od názvov miest a dedín, prípadne od iných druhov toponým (názvov krajín, krajov, ale aj majerov, kopaníc, lazov, miestnych častí či terénnych názvov), resp. od obyvateľských mien (*-ian-ský/-an-ský*), poukazujú na pôvod predkov nositeľov týchto priezvisk, odkiaľ prišli, prisťahovali sa, kde žili, napr. *Babinský* (*Babiná*, príp. aj *Babinec*), *Čavojský* (*Čavoj*), *Gáplovský* (*Gápeľ*, časť Zliechova), *Lapšanský* (*Lapše* alebo *Lapšanka* dnes na území Poľska), *Malatinský* (*Malatiná*), *Ponický* (*Poniky*), *Voľanský* (*Vôľa*), *Zavacký* (*Závada*). Priezviská tohto typu sa tvorili aj od zložených a dvojslovných názvov, napr. *Belohorský*, *Čarnogurský*, *Čontofalský* (maď. názov *Csontsfalva* obce Košťany, časť obce Valiky), *Dlholucký*, *Dobrovodský*, *Dočolomanský* (*Dačov Lom*), *Novomeský*, *Voderadský*. Ako vidno aj z uvedených príkladov, často nemali podobu spisovného adjektíva utvoreného od daného osadného názvu,

⁴ Zemania boli príslušníci nižšej šľachty, takže ich predikát tiež možno označiť ako šľachtický, nepokladáme preto za nutné zavádzať osobitný termín *zemiansky prídomok/predikát*.

pretože vznikali v miestnych nárečiach a zo starších názvov i z nemeckých alebo maďarských, resp. pomadžarčených ekvivalentov názvov slovenských obcí, resp. z obcí mimo územia dnešného Slovenska, napr. *Červeňaský* (spisovné adjektívum od názvu obce *Červený Kameň* je *červenokamenský*), *Družbacký* (*Ružbachy*, nárečovo *Družbaky*), *Kubaský* (*Kubachy*, dnes Spišské Bystré), *Ungvársky* (*Ungvár* = Užhorod na Ukrajine), *Verešvársky* (*Verašvár*, Červeník), *Zarevúcky* (za *Revúcou*) (bližšie Majtán 2014a, s. 38 – 39). Na fakt, že v priezviskách sa zachovávajú aj nespisovné podoby týchto adjektív, upozorňoval už V. Uhlár (1973, s. 293 – 293) a ukázal na príklade priezviska *Mednýánszky*, ktoré vzhľadom na súvislosti so životom jeho nositeľov má západoslovenskú nárečovú podobu (spisovná a nárečová stredoslovenská podoba adjektíva od obce *Medné* je *medniansky*).

Tento typ priezvisk je dôležitý pre Slovákov v Maďarsku či napríklad aj v Srbsku, Rumunsku a inde, ktorí pátrajú po svojich koreňoch, ale napríklad aj pre etnológov, ktorí sa zaoberajú spôsobom osídľovania Dolnej zeme Slováckmi po odchode osmanských Turkov najmä počas 18. storočia. Priezviská *Botyánszki*, *Batyánszky*, *Dobrócky*, *Hankovszki*, *Kiripoczki*, *Marsovszki*, *Rágyanszki*, *Sipiczki* pôvodom slovenských rodín v Békešskej Čabe poukazujú na to, že ich predkovia prišli zo slovenských obcí *Batány*, *Dobročná* (dnes súčasť Liešťan), *Hankovce*, *Kiripolec* (starší názov Kostolišť v okr. Malacky), *Maršová* (dnes Maršová-Rašov), *Rad* (staršie aj *Rád*) či *Šipice*. Po príchode Slovákov na Dolnú zem niektorí dostali, resp. sami si dávali nové prímená. Dvojmenná pomenovacia sústava s dedičným priezviskom bola kodifikovaná až v 2. polovici 18. stor. cisárom Jozefom II. Hoci bola do určitej miery stabilizovaná už zhruba dve storočia pred týmto ustanovením, prímena ešte neboli záväzné a nemuseli sa povinne dediť, preto bolo možné ich meniť, utvárať nové. Podľa A. Divičanovej (2002) jedným z motivantov zmeny pôvodného prímena na deojkonymický typ bola snaha ich nositeľov zachovať si v priezvisku názov slovenskej obce, z ktorej prišli na maďarské územie, aby nielen im, ale aj nasledujúcim generáciám pripomínalo rodisko svojich predkov. Priezviská Slovákov v Maďarsku, ktoré sa utvorili z maďarských, príp. aj z iných názvov miest a obcí, ako napr. priezviská *Araczki*, *Aradszki*, *Aradszky* (*Aradská župa* alebo aj mesto *Arad* v Rumunsku), *Budiczki*, *Budiczky* (*Buda*, časť Budapešti), *Kerepeczki* (*Kerepes*) v Békešskej Čabe, alebo napr. priezviská *Boldoczki* (*Boldok*), *Gengeliczki* (*Egyházasdengeleg*), *Leginszki* (*Legénd*) v Slovenskom Komlóši často poukazujú na tzv. sekundárnu kolonizáciu, keď sa migranti z územia vtedajšej Hornej zeme (dnešného Slovenska) pred trvalým usídlením sa v niektorej lokalite na Dolnej zemi dočasne usadili a žili v iných obciach predovšetkým na území súčasného severného Maďarska.⁵

⁵ Bližšie pozri monografie *Čabianske priezviská* (Divičanová – Chlebnický – Tušková – Uhrinová – Valentová 2015, 2017), *Komlóšske priezviská* (Divičanová – Chlebnický – Tušková – Valentová 2017), porov. aj mapové prílohy v týchto monografiách.

Prípone *-ský* v maďarčine pri tvorení priezvisk zodpovedá adjektívna prípona *-i*, ktorá má na Slovensku alebo v Maďarsku najmä v slovensko-maďarských komunitách predovšetkým v slovenských priezviskách zo slovenských i maďarských podôb názvov aj grafickú podobu *-y* alebo *-j*, napr. *Bartfai* (maď. názov *Bartfa* mesta Bardejov) *Budaj* (*Buda*, dnes súčasť Budapešti), *Chižnay* (*Chyžné*), *Detvai* (*Detva*), *Ruttkay* (maď. názov *Rutka* obce Vrútky), *Čúzy* (*Čúz*, dnes Dubník), *Solčáni* (*Solčany*). Išlo o jeden zo spôsobov pomaďarčovania priezvisk Slovákov (Bardejovský > *Bartfai*, Detviansky > *Detvai* a pod.). Niekedy sa však pomaďarčili len graficky a prípona *-ský* sa v priezviskách zapisovala maďarskou grafikou ako *-ski*. V nemčine tejto prípone zodpovedá sufix *-er*, napr. *Lumnitzer* (nem. názov *Lumnitz* obcí, ktoré majú v názve časť *Lomninca*, napr. *Veľká Lomnica* /*Groß Lomnitz*/, *Lomnica*, dnes časť Liešťan, či *Lomnička* /*Klain-Lomnitz*/), *Nérer* (nem. názov *Nehre* obce Strážky), *Schmögner* (nem. názov *Schmögen* obce Smižany) (porov. Majtán 2014a, s. 39).

Prípomy *-ský*, *-(c)ký* v priezviskách nemusia vždy poukazovať ani na pôvod predkov ich nositeľov, hoci táto motivácia býva najčastejšia. Napríklad na základe poznatku, že antropoformant *-ský* poukazuje na pôvod nositeľa, by sa mohlo predpokladať, že priezvisko *Borovský* sa utvorilo z názvu obce *Borovce* alebo *Borová*. Pri hlbšom genealogickom výskume priezviska myjavského rodu *Bôrovských* však M. Majtán (2009) zistil, že táto podoba vznikla z adjektívneho tvaru *bôrovský* (*borovský*), ktorý sa utvoril z pôvodného prímene *Buor/Bôr*, čo mohlo byť motivované diferenciačnou snahou, teda potrebou odlišiť jedného člena rodiny *Buorovcov* od iných členov tejto rodiny. Tým sa v prípade jednej konkrétnej rodiny na základe genealogického výskumu nepotvrdila hypotéza motivácie pôvodom.

M. Majtán (2014b) aj pri zisťovaní pôvodu priezviska *Kubovský* zo Zvolenskej Slatiny na základe zápisov z r. 1788 *Joannes Luptak alias Kubo*, z r. 1802 *Thomas Luptak Kuboje* a zdvojeného priezviska *Lupták Kubovský*, ktoré je doložené v matrikách od roku 1836, ukázal, že ani v tomto prípade priezvisko nevzniklo z osadného názvu. Potvrdzuje to fakt, že na Slovensku nie je obec s názvom *Kubo* či *Kubov*. Medzi osobami s priezviskom *Lupták* sa v starších slatinských písomnostiach z roku 1733 vyskytuje osoba *Jacobus (Jakub) Luptak*, ale už v rokoch 1722 a 1731 sa uviedol názov sedliackej usadlosti *Kubouszkuo (Kubovskô)*, teda prímene *Kubo* bolo ešte staršie (tamže). Možno teda povedať, že príponou *-ský* pri vzniku prímien z rodných (krstných) mien sa v niektorých, zväčša v ojedinelých prípadoch mohlo poukazovať na príbuzenský vzťah k otcovi alebo skôr na vzťah k rodine ako celku.

Mohlo sa stať, že príponou *-ský*, resp. *-(c)ký* sa priezvisko utvorilo až po oficiálnom uzákonení dvojmennej antroponymickej sústavy, ak išlo o umelo utvorené priezvisko pri úradnej zmene priezviska. M. Majtán (2014a, s. 131 – 132) uviedol príklad priezviska *Ružanský*, ktoré nemohlo vzniknúť z osadných názvov *Ružín*, *Ružiná*, *Ružindol* či *Ružomberok*. Obec s názvom *Ruža*, z názvu ktorej by sa mohlo

utvoriť, neexistuje, preto bolo treba pátrať ďalej. Výsledkom genealogického výskumu bolo, že traja bratia z rodiny *Ruttkey Davko Žigmundé* sa v roku 1945 rozhodli zmeniť si priezvisko a zvolili si nové priezvisko *Ružanský*, pričom tvorením slovenských priezvisk sa nikdy nezaoberali a s nikým sa neradili (s. 132).

Možno spomenúť aj istého času medializovaný príklad priezviska podnikateľa *Jozefa Majského*, ktorý si zmenil priezvisko *Marhula* na *Majský*. Utvoril ho od názvu mesiaca *máj* príponou *-ský*, pričom evidentne o vzniku a vývine našich priezvisk rovnako nemal znalosti, keďže takýmto spôsobom sa naše priezviská prirodzene netvorili.

4. VZNIK A VÝVIN POĽSKÝCH PRIEZVISK S PRÍPONOU *-SKI*

Prípona *-ski* je mimoriadne produktívna aj v poľských priezviskách. Podľa staropoľského i novopoľského antroponymického materiálu tento makrotyp síce bol v Malopoľsku a Sliezske zriedkavý, ale z veľkopoľského pohľadu v období 14. – 20. stor. na 1 200 priezvisk pripadlo 490 zakončených na sufix *-ski* (Rospond 1971, s. 55). O deojkonymických priezviskách na *-ski*, *-owski*, ale aj o rôznych tzv. expresívnych priezviskách s týmto typom formantu, ktoré boli charakteristické pôvodne len pre severné Poľsko, písal napríklad už S. Rospond (1966, 1971, 1976 a i.). Termínom „expresívne“ priezviská v istom zmysle nazval sekundárne, umelé podoby priezvisk, ktoré sa utvárali touto príponou a jej variantmi z emocionálnych dôvodov, išlo o tzv. „módu priezvisk na *-ski*“, napr. *Młynarz – Młynarski*, *Kowal – Kowalewski* (Rospond 1971, s. 55). Priezviská s touto príponou sa plánovali spracovať aj ako samostatný štruktúrno-slovotvorný typ v rámci štruktúrálnej stratigrafie priezvisk do *Slovanského onomastického atlasu*. V 14. – 16. stor. prípona *-ski* v poľských detoponymických priezviskách označovala vlastníka obce a jej používanie bolo obmedzené na slobodných držiteľov pôdy, najmä na šľachtu. Od 17. stor. strácala táto prípona stavovskú funkciu, začali sa ňou tvoriť mená (prímená) s akýmkoľvek označením vzťahu príslušnosti (nielen označenie bydliska) a napokon nadobudla patronymickú funkciu (v Mazovsku sú rozšírené varianty *-owski*, *-ewski*, *-iński*; Smoczyński 1966, 1968; porov. aj Blanár 1996, s. 98).

M. Czaplicka-Niedbalska (1996) na základe výsledkov výskumu prímen v Bydhošti (poľ. *Bydgoszcz*) a v okolí z 15. – 18. stor. zistila, že z prímen, ktoré majú príponu *-ski* a jej varianty (*-owski*, *-oński*, *-ewski* a pod.), zhruba dve tretiny vznikli z detoponymických adjektív utvorených z osadných názvov. Keďže súčasne ide o jeden z najproduktívnejších modelov tvorenia priezvisk a pod tlakom systému sa začala táto prípona chápať už ako antropoforant, tvorili sa ňou priezviská nielen z osadných názvov, ale aj z iných základov, napr. z osobných mien alebo zo spojenia predložiek s apelatívami (*Pelich – Pelichowski*, *na dach – Nadachowski*). M. Czaplicka-Niedbalska (1996, s. 448) hovorí o štruktúrnej funkcii tohto sufixu.

O poľských priezviskách, ktoré vznikli príponou *-ski*, resp. *-iński*, *-yński*, *-eński*, *-eckí*, *-ickí*, *-ański*, *-ockí*, *-owski* v závislosti od podoby osadného názvu, z ktorého sa utvorili, písal aj K. Rymut (1999, 1. zv., s. LIV – LVII). Uviedol, že takýmito adjektívami mohli pomenovať obyvateľa danej osady, niekoho, kto mal v nej nejakú funkciu alebo bol vlastníkom danej dediny alebo mesta, ale tiež niekoho, kto z tejto obce alebo mesta pochádzal, pričom v druhej polovici 14. stor. a v 15. stor. možno pozorovať dva protichodné javy: „Z jednej strany ľahko možná zauvažovať, že nastepovala zmena nazwy osobowej, gdy dany człowiek zmieniał swoją posiadłość i był określany od tej drugiej miejscowości względnie miał jakby dwa nazwiska, por. Petrassius *Panthkowsky* alias *Malczewsky* (1414), Sbigneus *Wladislawski* seu *Sborowsky*, iudex terre *Oszwynczimensis* (1489). W tym samym czasie występowała tendencja odwrotna. Po zmianie posiadłości dany człowiek zatrzymywał dotychczasowe nazwanie, por. Miczo *Crzeszowski* de *Gosławice* (1387). Ta druga tendencja prowadziła do przekształcenia się nazw osobowych pochodnych od nazw miejscowych w nazwiska stałe i dziedziczne“ (Rymut 1999, 1. zv., s. LVI). Prímeno podľa pôvodu, resp. šľachtický prídomok sa mohol zmeniť aj pri predaji starého panstva, usadlosti a získania nového. Dôsledkom zmien vlastníckych vzťahov zanikali niektoré staré šľachtické prídomky. Na druhej strane nový majiteľ, ktorý vlastnil viacero alebo niekoľko osád, si mohol ponechať pôvodné prímeno (prídomok).

Mechanické pripájanie prípon *-ski*, *-owski* nielen k miestnym názvom, ale aj k iným základom možno podľa K. Rymuta (1999) sledovať už od 16. stor. a pokračuje dodnes často s cieľom dodania vznešenosti priezvisku, a tým aj jeho nositeľovi. Iným procesom sa týmito príponami tvorili priezviská od rodných (krstných) mien, ako napr. *Stefan-ski*, *Kasper-ski/-owski*, v ktorých mali tieto prípony patronymický charakter – *Stefanski* bol syn *Stefana*, pričom tieto typy prímien sa vyskytovali v historických písomných prameňoch už od 15. stor. K. Rymut upozornil, že pri niektorých priezviskách na *-ski*, *-owski* preto nemožno jednoznačne určiť motiváciu. Napríklad *Krakowski* bol obyvateľ alebo pochádzal z *Krakowa*, ale *Janowski* mohol pochádzať z obcí *Janów*, *Janowice*, *Janówka*, alebo toto prímeno, neskôr priezvisko, sa mohlo odvodiť aj od rodného (krstného) mena *Jan*.⁶ V novšej dobe sa typy priezvisk odvodených od miestnych názvov niekedy dávali sirotám neznámych rodičov. Bol to aj spôsob polonizácie – formou kalkovania židovských alebo nemec-kých priezvisk.⁷

⁶ Uvedený makrotyp priezvisk skúmali a písali o ňom aj ďalší poľskí onomastici či už v rámci výskumu antroponymie určitej oblasti alebo jej všeobecnej charakteristiky, napr. E. Breza (1983), M. Malecová (Malec 1996), E. Wolnicz-Pawłowska (1993) a i., pričom dospeli k rovnakým, resp. podobným záverom.

⁷ Za informáciu ďakujem anonymnému recenzentovi.

5. AKO VZNIKLO PÔVODOM POĽSKÉ PRIEZVISKO ŠEVČICKÝ

Priezvisko *Szewczycki* sa dnes v Poľsku nenachádza, neuvádza sa ani v publikácii *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych* (Rymut 1992 – 1994). Keďže na území dnešného Poľska nie je obec s názvom **Szewczyce* (ani na Slovensku sa nenachádza obec s názvom **Ševčice*), možno uvažovať na základe uvedených zistení aj o tom, že poľské priezvisko *Szewczycki*, ktoré sa zapísalo slovenskou grafikou *Ševčický* (podľa nárečového povedomia pisateľa aj *Šefčický*), sa mohlo utvoriť príponou *-icki* od priezviska podľa zamestnania zo slova *švec*, poľ. *szewc* vo význame „obuvník“, alebo z osobného mena, prímena *Szewc*. Antropoformant by potom bol len mechanicky priradený k prímenu podľa zamestnania, remesla pomenovaného z dôvodu naznačenia väčšej vznešenosti, postavenia, alebo mohol mať patronymický charakter a poukazovať na vzťah k otcovi alebo k rodine ako celku. K. Rymut v slovníkovej časti svojej publikácie o priezviskách Poliakov (2000, 2. zv., s. 537) uviedol len priezviská *Szewczyński*, *Sewczyński*, ktorých vznik vyložil z apelatíva *szewc*, staropoľsky *szwiec*, ale rovnakú motiváciu by bolo možné pripustiť aj pri priezvisku *Szewczycki*.

Vzhľadom na podobu priezviska pravdepodobne sa skôr utvorilo príponou *-ski* od prímena *Szewczyk*, ktoré pôvodne tiež vzniklo z apelatíva, resp. pomenovania zamestnania otca *szewc* alebo prímena *Szewc* príponou *-ik/-ik*, ktorá pri pomenúvaní osôb mala zväčša patronymickú funkciu na slovenskom území i v Poľsku. Priezvisko *Szewczyk* z r. 1433 uviedol aj K. Rymut (2000), pričom pri ňom ako variantnú motiváciu pripustil aj jeho vznik priamo z apelatíva *szewczyk* (bez antropoformantu). Podoba *Szewczycki* potom vznikla alternáciou koncového *k* na *c* a splynutím hlásky *s* na začiatku prípony *-ski* s alternovanou hláskou *c*.

Bolo by možné uvažovať aj o vzniku poľského priezviska *Szewczycki* zo ženského mena *Szewczycka*⁸/*Szefczyczka*, príp. aj nár. *Sefcycka*, ktoré sa utvorilo prechýľovacou príponou *-ka* od mužského prímena *Szewczyk* a jeho variantov. Prechýlené prímená matiek alebo manželiek rozličnými nárečovými prechýľovacími príponami (napr. *-ka*, *-ovka*, *-aňa*, *-icha*)⁹ tvorili východiská pri vzniku priezvisk aj na našom území (porov. Majtán 2014, s. 20). Toto ženské prechýlené prímeno mohlo byť následne zapísané v mužskom rode ako *Szewczycki*.

Na druhej strane priezviská, resp. prímená sa tvorili aj z nárečových, starších a inojazyčných variantov názvov, preto vznik tohto priezviska možno hľadať aj v poľskej historickej antroponymii a toponymii. Doklad na existenciu poľského historického priezviska (prímena) možno nájsť v *Słowniku staropolskich nazw osobowych* (1978, s. 20), ktorý obsahuje ako heslové slovo aj prímeno *Szewczyc(s)ki*

⁸ V databáze *Geneteka. Genealogiczna kartoteka – baza urodzeń, małżeństw i zgnów*^[1] sa objavuje aj popri mužskej podobe *Szewczyk*.

⁹ Úradná prechýľovacia prípona ženských priezvisk odvodených od mužských substantívnych priezvisk na Slovensku je *-ová*.

s dokladom: „Schewczycze, villa sub parochia ecclesiae de Skorkowicze sita, cuius haeredes Johannes Jaszensky, Szewczycscy de armis et familia Rosae 1470 – 1480“. Z uvedeného historického dokladu vyplýva, že *Johannes Jaszensky* bol vlastníkom osady *Schewczycze* (**Szewczyce*), ktorá ležala pri dedine *Skorkowicze* (*Skórkowice*), resp. prislúchala k jej farnosti. Keďže sa uvádza plurálová podoba lat. *haeredes*, zrejme ďalším vlastníkom tejto osady podľa podoby heslového slova v slovníku bola osoba s prímenom *Szewczyc(s)ki*, ktoré vzniklo príponou *-(s)ki*. *Szewczycscy* je však podoba rodinného mena, takže v uvedenom doklade sa zrejme majetok (dedina) privlastňuje celej rodine. Rodinné (i rodové, dynastické) mená majú plurálovú podobu, ide o pluráliá tantum (nemajú singulár), označujú pokrvné príbuzenstvo. Podobu **Szewczyce* možno považovať za variant miestneho názvu doloženého v druhej polovici 15. stor., ktorý sa prostredníctvom podoby *Siewczyce* pretransformoval na súčasnú podobu *Siucice* (gmina Aleksandrów, okres Piotrków Trybunalski, województwo łódzkie) (porov. Rymut 1973, s. 70). A. Bańkowski (1974, s. 372) však ojkonymum vyložil z osobného mena *Siewka*, pričom zmenu *Szewczyce* na *Siewczyce* pokladal za nemožnú a spochybnil, resp. poprel originalitu a samotnú existenciu variantu *Szewczyce*. Dalo by sa však napriek tomu uvažovať o vzniku tohto priezviska aj z osadného názvu. Názov *Szewczyce* totiž obsahuje aj 17. zväzok slovníka, ojkonomastikonu *Nazwy miejscowe Polski Sza–Szy* (2024, s. 144) ako odkazové heslo, ktoré odkazuje na názov *Siucice*.

5. ZHRNUTIE A ZÁVER

Prípony, antropoformanty v priezviskách, ktorými sa ako priezviská, resp. ešte ako prímená utvorili, majú inú funkciu ako v apelatívnej lexike. Napríklad príponami ako *-ek*, *-čok*, *-ik*, príp. *-ko*, *-čo*, *-co* sa v spisovnom slovenskom jazyku a v nárečiach tvoria deminutíva, resp. hypokoristiká (*korček*, *korčok*,¹⁰ *kováčik*, *dedko*, *blatco*, rodné mená *Lacko*, *Jančo*), ale v pomenúvaní osôb prímenami, z ktorých vznikli dnešné priezviská, mali príbuzenskú funkciu, patronymický charakter, ktorý poukazuje na príbuzenský vzťah k otcovi, nie na malosť jeho nositeľa alebo používanie v dôvernom styku blízkych osôb. I. Kotulič (1973, s. 43 – 50) ich preto nazval „juniorské sufíxy“. Prípona *-ova* v apelatívnej lexike a v toponymii vyjadruje privlastňovací, posesívny vzťah, poukazuje na majiteľa objektu v čase vzniku názvu, pričom prípona *-ová* v pomenúvaní žien nevyjadruje vlastníctvo, posesivitu, ale príbuzenský vzťah k otcovi (patronymický vzťah) alebo k manželovi (maritonymický vzťah) a označuje ženskú osobu¹¹. Vincent Blanár (1996, s. 21; 2008, s. 29 – 32)

¹⁰ Deminutíva od slova *korec* s významom „medená nádoba (pôvodne z kôry)“ (Historický slovník slovenského jazyka 2, 1992, s. 103). Prípona *-čok* je typická pre južné stredné Slovensko.

¹¹ Pri ženských priezviskách, samozrejme, tieto vzťahy vyjadruje aj samotná antropolexéma (bližšie napr. Blanár, 1972, s. 12).

zaradil onymický príznak <príbuzenský vzťah> (s podobami <± poukaz na príslušnosť k rodine ako celku>)¹² k podstatným špecifickým antroponymickým príznakom pragmaticko-komunikačnej povahy, ktoré sú súčasťou onymickej sémantiky vlastného mena, designácie. Vlastníctvo je motivačný onymický príznak, ktorý sa uplatňuje pri názvoch geonymických objektov, nie pri osobných menách (porov. Blanár 1996, s. 31).

Priezviská s príponou *-ský*, resp. *-(c)ký* nemuseli vzniknúť onymizáciou, antroponymizáciou adjektív utvorených z osadných názvov, ktorými sa označujú obyvatelia určitého toponymického objektu, ale túto príponu by sme mohli pokladať za antropoformant, ktorým sa prímeno utvorilo a ktorý môže mať v priezviskách niekoľko špecificky antroponymických príznakov. Prvým významom bol poukaz na sídlo, kúriu šľachtica, ide o tzv. o šľachtický predikát, ktorého adjektíva podoba sa zvyčajne vyvinula z predložkového tvaru. Najčastejším významom je však vyjadrenie pôvodu, miestnej príslušnosti, odkiaľ pomenovaný pochádzal, prisťahoval sa, kde žil v minulosti bez ohľadu na jeho šľachtický či poddanský pôvod. Preto súčasný nositeľ takého priezviska, ktoré bolo v minulosti prídomkom známeho šľachtického rodu, nemusí automaticky z toho rodu pochádzať. Pre verifikáciu je preto potrebný genealogický výskum. V našich priezviskách je iná motivácia priezvisk s príponami *-ský*, *-(c)ký* zriedkavá. V ojedinelých prípadoch mohli mať rozlišovaciu alebo patronymickú funkciu, hlavne ak je priezvisko odvodené od iného ako toponymického základu. Niekedy môže ísť aj o umelo utvorené priezviská pri ich úradnej zmene.

Trochu odlišná situácia bola vo vývoji poľských priezvisk tohto makrotypu. Väčšina detoponymických šľachtických predikátov a prímien poddaných mala rovnakú funkciu ako u nás. Časom však prípona *-ski* a jej varianty nadobudli štruktúrnú funkciu a začali sa nimi tvoriť prímiená nielen z osadných názvov, resp. iných druhov toponým, ale aj z iných základov. Pri tvorení z rodných (krstných) mien mala patronymický charakter. Poľské priezvisko *Szewczycki*, ktorého niektorý z jeho nositeľov sa dostal aj na Slovensko, kde sa graficky zapisovalo v podobách *Ševčický*, *Šefčický* podľa nárečového povedomia zapisovateľa, mohlo vzniknúť ako priezvisko podľa pôvodu z poľského historického osadného názvu *Schewczyce* (**Szewczyce*) poľskou príponou *-ski*, resp. *-(c)ki*. Mohlo ísť o niekoho, kto z tejto osady pochádzal. Ďalšou možnosťou je, že vzniklo ako priezvisko podľa zamestnania z poľ. slova *szewc* vo význame „obuvník“, alebo z osobného mena, prímien *Szewc* poľ. príponou *-icki*, ktorá k nemu bola mechanicky priradená v snahe o väčšiu významnosť pomenovanej osoby, alebo mohla mať len patronymickú funkciu, t. j. mohla vyjadrovať príbuzenský vzťah k otcovi, ktorý bol obuvníkom alebo mal prímeno *Szewc*, príp.

¹² Preto sa napríklad aj výskum živých osobných mien nerobí v kategóriách mužov a žien, ale v triedach denotátov ženaté mužské osoby, vydaté ženské osoby a osobitne trieda slobodných a detí.

príslušnosť k jeho rodine ako celku. Pravdepodobnejší výklad by však bol ten, že prípona *-ski* sa pripojila z rovnakých dôvodov k poľskému prímenu *Szewczyk*, ktoré pôvodne tiež vzniklo z apelatíva, resp. pomenovania zamestnania otca *szewc* alebo prímena *Szewc* príponou *-ík/-ik*. Táto prípona mala zväčša synovskú funkciu v Poľsku i na slovenskom území. Bolo by možné uvažovať aj o vzniku tohto priezviska zo ženského prechýleného prímena *Szewczycka*, ktoré sa prechýlilo nárečovou prechýľovacou príponou *-ka*.

Vzhľadom na rôzne motivácie poľských priezvisk s príponou *-ski* dôkladnejšia analýza načrtnutých možností je úlohou skôr pre poľského onomastika. Nápomocný by bol aj genealogický výskum rodinnej línie starého otca pisateľky, ktorý mal poľské korene.

Literatúra

- BAŃKOWSKI, A. (1974): Kazimierz Rymut: Słowotwórstwo polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem **(ov)itjo-* na tle zachodniosłowiańskim, PAN, Oddział w Krakowie, Prace Komisji Językoznawstwa nr 34, Wrocław 1973. s. 163. In: *Poradnik Językowy*, 321, 369 – 376.
- BLANÁR, V. (1972): Problematika výskumu živých mien. In: Blanár, V. (ed.): *Zborník materiálov z 3. slovenskej onomastickej konferencie v Banskej Bystrici 4. 11. – 6. 11. 1970. Acta Facultatis Paedagogicae. Séria spoločenskovedná. Onomastika*. Banská Bystrica: Pedagogická fakulta, 7 – 50.
- BLANÁR, V. (1996): *Teória vlastného mena (Status, organizácia a fungovanie v spoločenskej komunikácii)*. Bratislava: Veda.
- BLANÁR, V. (2002): Antroponymia III – Ostatné typy mien. In: Rzetelska-Feleszko, E. – Ciešlikowa, A. (eds.): *Słowiańska onomastyka. Encyklopedia. Tom I*. Warszawa – Kraków: Towarzystwo Naukowe Warszawskie, 486 – 490.
- BLANÁR, V. (2008): *Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky. Spisy SJS. 6*. Bratislava: Slovenská jazykovedná spoločnosť SAV – Jazykovedný ústav Ľ. Štúra SAV. Znova publikované s anglickým prekladom: BLANÁR, V. (2009): *Vlastné meno vo svetle teoretickej onomastiky. Proper Names in the Light of Theoretical Onomastics*. Martin: Matica slovenská.
- BREZA, E. (1983): Nazwiska typu Kaczorowski : Kaczor, Urbański : Urban na Pomorzu Gdańskim. In: *Gdańskie Studia Językoznawcze*, 3, 27 – 74.
- CZAPLIKA-NIEDEBALSKA, M. (1996): *Nazwiska mieszkańców Bydgoszczy od II poł. XV w. do I poł. XVIII w.* Bydgoszcz: Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy.
- DIVIČANOVÁ, A. (2002): Niekoľko myšlienok o priezviskách Slovákov žijúcich v Maďarsku. In: Divičanová, A. (ed.): *Dimenzie národnostného bytia a kultúry*. Békešská Čaba: Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku, 455 – 459.
- DIVIČANOVÁ, A. – CHLEBNICKÝ, J. – TUŠKOVÁ, T. – UHRINOVÁ, A. – VALENTOVÁ, I. (2015, 2017). *Čabianske priezviská*. Békešská Čaba: Výskumný ústav Slovákov v Maďarsku.
- DIVIČANOVÁ, A. – CHLEBNICKÝ, J. – TUŠKOVÁ, T. – VALENTOVÁ, I. (2017): *Komlóšske priezviská*. Nadlak: Vydavateľstvo – Editura Ivan Krasko.
- DORULA, J. (1993): *Tri kapitoly zo života slov*. Bratislava: Veda.
- DUDOK, D. (1999): *Priezviská Slovákov v Juhoslávii*. Nový Sad: Spolok vojvodinských slovakistov.
- ĎURČO, P. a kol. (1998): *Databáza vlastných mien a názvov lokalít na Slovensku. Podklady k projektu Copernicus Programme, projekt COP-58: Onomastica - Copernicus Database* [online]. Paris: ELRA. CD ROM. Dostupné na: <<http://slovník.juls.savba.sk/?w=&s=exact&=X502&d=priezviska&ie=utf-8&oe=utf-8>>.
- FURDÍK, J. (2004): *Slovenská slovo tvorba (teória, opis, cvičenia)*. Ed. M. Ološtiak. Prešov: Náuka.

- HISTORICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKÉHO JAZYKA (1992): II. K – N. Ved. red. M. Majtán. Bratislava: Veda
- HISTORICKÝ SLOVNÍK SLOVENSKÉHO JAZYKA (2000): V. R – rab – Š – švrkotať. Ved. red. M. Majtán. Bratislava: Veda.
- HORECKÝ, J. (1959): *Slovotvorná sústava slovenčiny*. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- KOTULIČ, I. (1973): O jednom type tvorenia živých mien. In: Ružička, J. (ed.): *Zborník materiálov zo 4. slovenskej onomastickej konferencie (9. – 10. novembra 1971 v Bratislave)*. Bratislava: Vydavateľstvo SAV, 43 – 50.
- LETZ, B. (1950): *Gramatika slovenského jazyka*. Bratislava: Štátne nakladateľstvo.
- MALEC, M. (1996): *O imionach i nazwiskach w Polsce. Tradycja i współczesność*. Kraków: Towarzystwo Miłośników Języka Polskiego.
- MAJTÁN, M. (1988): *Názvy obcí Slovenskej republiky (Vývin v rokoch 1773 – 1997)*. Bratislava: Veda.
- MAJTÁN, M. (2004): Ako postupovať pri výklade pôvodného významu priezviska. In: Šišmiš, M. (ed.): *Príručka ku genealogickému výskumu na Slovensku a v slovackálnom zahraničí. 1. zv. Martin: Slovenská genealogicko-heraldická spoločnosť*, 88 – 90.
- MAJTÁN, M. (2009): Priezvisko Borovský. In: *Kultúra slova*, 43/3, 173 – 175.
- MAJTÁN, M. (2010): Priezvisko, vznik a pôvod rodu Medňanských zo Starej Turej. In: *Kultúra slova*, 44/6, 355 – 357.
- MAJTÁN, M. (2014a): *Naše priezviská*. Bratislava: Veda.
- MAJTÁN, M. (2014b): Priezvisko Kubovský. In: *Kultúra slova*, 48/5, 293.
- NAZVY MIEJSCOWE POLSKI (2024): XVII. Sza–Szy. Red. U. Bijak – P. Swoboda. Kraków: Instytut Języka Polskiego PAN
- OLOŠTIAK, M. (2001): O prechýľovaní cudzích priezvisk v slovenčine. In: *Slovenská reč*, 66/5, 298 – 308.
- OLOŠTIAK, M. a kol. (2015): *Kvalitatívne a kvantitatívne aspekty tvorenia slov v slovenčine*. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.
- ROSPOND, S. (1966): O nazwiskach na -ski. In: *Poradnik Językowy*, 1, 1 – 12.
- ROSPOND, S. (1971): O nazwiskach słowiańskich na -ski. In: *Slavica Slovaca*, 6/1, 54 – 61.
- ROSPOND, S. (1976): *Mówią nazwy*. Warszawa: Wydawnictwo Szkolne i Pedagogiczne.
- RYMUT, K. (1973): *Słowotwórstwo polskich patronimicznych nazw miejscowych z przyrostkiem *-(ov) i-jo- na tle zachodniosłowiańskim*. Wrocław: PAN.
- RYMUT, K. (1992 – 1994): *Słownik nazwisk współcześnie w Polsce używanych. Tom 1 – 9*. Kraków: Polska Akademia Nauk. Instytut Języka Polskiego.
- RYMUT, K. (1999 – 2000): *Nazwiska Polaków. Słownik historyczno-etymologiczny. Tom 1 – 2*. Kraków: Polska Akademia Nauk. Instytut Języka Polskiego.
- SLOVNÍK SLOVENSKÉHO JAZYKA (1968): 6. diel. Ved. red. Š. Peciar. Bratislava: Vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied.
- SŁOWNIK STAROPOLSKICH NAZW OSOBOWYCH (1978): Tom 5. Zeszyt 2. Red. W. Taszycki. Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, Wydawnictwo Polskiej Akademii Nauk.
- SMOCZYŃSKI, P. (1966): O semantycznych i morfologicznych właściwościach sufiksu -ski w nazwiskach polskich. In: *Studia językoznawcze poświęcone Profesorowi Doktorowi Stanisławowi Rospondowi*. Wrocław – Warszawa – Kraków: Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 435 – 443.
- SMOCZYŃSKI, P. (1968): Untersuchungen zu polnischen Familiennamen. In: *Magyar nyelvjárások*, 21 – 22, 31 – 32.
- SOKOLOVÁ, M. (1995): *Kapitolky zo slovenskej morfológie*. Prešov: Slovacontact.
- UHLÁR, V. (1973): Ako prepisovať priezvisko Mednyánszky. In: *Slovenská reč*, 38/5, 292 – 297.
- VALENTOVÁ, I. (2022): Zo slovenskej onomastickej terminológie: prímeno, šľachtický prídomok, priezvisko – rodinné meno, rodové meno (1. časť). In: *Kultúra slova*, 56/5, 257 – 273.

- VALENTOVÁ, I. (2023): *Lexika slovenských terénnych názvov (Konceptia lexikografického spracovania)*. 2. vyd. Bratislava: Slovak Academic Press.
- VALENTOVÁ, Iveta a kol. (2024): *Slovenská onomastická terminológia*. Bratislava – Trnava: Typi Universitatis Tymaviensis.
- WOLNICZ-PAWŁOWSKA, E. (1993): *Antroponimia lemkowska na tle polskim i słowackim. XVI – XIX wiek*. Warszawa: Polska Akademia Nauk.
- ZÁVODNÝ, A. (2011): Posesívnosť v slovenskej hydronymii. In: Valentová, I. (ed.): *Život medzi apelatívami a propriami. Jazykovedné štúdie XXIX*. Bratislava: Veda, 139 – 147.

Internetové zdroje

- ^[1] <https://geneteka.genealodzy.pl/index.php?op=se&lang=pol> (cit. 18. 10. 2025).

Iveta Valentová

Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV, v. v. i.

Panská 26, 811 01 Bratislava

E-mail: iveta.valentova@juls.savba.sk

ORCID: 0000-0003-4034-0301